

ชื่อวิทยานิพนธ์ ความคิดเห็นและการตัดสินใจใช้รดน้ำเพื่อการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว
ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่

ผู้วิจัย นายบุญเสริมฐ์ มีมานะ รหัสนักศึกษา 2549001572

ปริญญา เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน (2) รองศาสตราจารย์ ดร. พรชุลย์ นิลวิเศษ

ปีการศึกษา 2555

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร (2) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว (3) ความคิดเห็นและการตัดสินใจใช้รดน้ำ (4) จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคการใช้รดน้ำ และ (5) ปัญหาและข้อเสนอแนะการใช้รดน้ำของเกษตรกร

ประชากรในการวิจัย คือเกษตรกรกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ ปี 2555 จำนวน 278 คน สุ่มตัวอย่างแบบง่าย ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 165 ราย และการสนทนากลุ่มกับ เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องและคณะกรรมการกลุ่ม จำนวน 10 ราย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ แบบปลายเปิดและปลายปิด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป หาค่า ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า (1) เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 50.3 ปี จบศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.98 คน มีแรงงานเกษตรในครัวเรือน เฉลี่ย 2.13 ราย พื้นที่ทำการเกษตร เฉลี่ย 14.99 ไร่ อาชีพหลักทำการเกษตร อาชีพรองรับจ้าง มีรายได้ครัวเรือน เฉลี่ย 196,000 บาทต่อปี มีหนี้สิน แหล่งสินเชื่อส่วนมากมาจาก ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งทางสังคม เป็นสมาชิกกลุ่มเฉลี่ยน้อยกว่า 5 ปี และ หน่วยงานสนับสนุน มากกว่าหนึ่งหน่วยงาน (2) เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 82 ขึ้นไปมีความรู้ความเข้าใจการผลิตเมล็ดพันธุ์ ใน ระดับมาก ค่าเฉลี่ย 13.65 (3) ความคิดเห็นการตัดสินใจใช้รดน้ำ ด้านการส่งเสริมผลิตเมล็ดพันธุ์และรดน้ำ ภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก ด้านการใช้รดน้ำ อยู่ในระดับมาก และด้านผลิตภัณฑ์และการบริการ อยู่ในระดับปานกลาง (4) จุดแข็งได้แก่ ลดต้นทุนค่าแรงงาน ประหยัดเมล็ดพันธุ์ จุดอ่อนได้แก่ รดน้ำมีราคาค่อนข้างแพง ต้องเตรียมกล้าปริมาณให้เพียงพอต่อการปลูก โอกาส ความต้องการใช้รดน้ำภายในประเทศสูง สร้างอาชีพใหม่ให้เกษตรกรเช่น การเพาะกล้า รับจ้างปักดำ อุปสรรค ขาดการรับข้อมูลข่าวสาร ขาดการจัดการแปลงนาของเกษตรกร (5) ปัญหา พบว่า เกษตรกรขาด ความรู้ ความเข้าใจ การใช้รดน้ำ การบริการหลังขายที่ไม่ดีพอ ขาดแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ ข้อเสนอแนะ ให้หน่วยงาน ภาครัฐ และเอกชน ควรกำหนดแนวทางส่งเสริม ฝึกอบรมให้ความรู้ แก่เกษตรกร ทุกๆด้าน และบริษัทฯ จัดหาอะไหล่ ให้เพียงพอกับความ ต้องการ และสนับสนุน กลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ จัดตั้งกองทุนสินเชื่อเพื่อการผลิต ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว

คำสำคัญ การตัดสินใจ การใช้รดน้ำเพื่อการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว จังหวัดแพร่

These title: Opinions and Decision Making Toward the Use of Transplant Rice Seedling Machine for Rice Seed Production by Rice Seed Production Groups of Phrae Rice Seed Center

Researcher: Mr. Boonset Meemana ; **ID :** 2549001572;

Degree: Master of Agriculture (Agricultural Extension and Development);

Thesis advisors: (1) Mr. Bumpen Keowan, Associate Professor; (2) Dr. Pornchulee Nilvises, Associate Professor; **Academic year:** 2012

Abstract

The purposes of this research were to study (1) socio-economic circumstance of farmers, (2) knowledge and understanding about rice seed production, (3) opinions and decision making toward the use of transplant rice seedling machine, (4) strength, weakness, opportunity and threat for the use of transplant rice seedling machine, and (5) problems and suggestions for the use of transplant rice seedling machine.

The research population was a number of 278 farmers from rice seed producer group in Phrae Rice Seed Center in the year 2012. From simple random sampling, a number of 165 samples were selected as well as group discussion with authorities concerned and the group committee numbering 10 persons. The instrument was open-ended interviewed questionnaire. Data analysis by using computerized program seeking percentage, mean, minimum value, maximum value, and standard deviation.

The following was research results. (1) Most of the farmers were male with average age at 50.3 year and completed Prathom 4. The average number of household members was 3.98 persons with the average household labor 2.13 persons. The average occupied agricultural area was 14.99 rai. Agriculture was the main occupation and hired labor was the subordinate one. The average household revenue was 196,000 baht/year with debts. The Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives was the source for loan. They did not hold any social position. Averagely, they became group members less than 5 year and more than one supporting organization. (2) Most of the farmers, over 82% understood and acquired knowledge in rice seed production at high level with average value 13.65. (3) Opinions and decision making toward the use of transplant rice seedling machine; in overall of rice seed extension and transplant rice seedling machine were at high level. The use of transplant rice seedling machine was at high level whereas products and service aspect were at medium level. (4) Strength was found i.e. decreased capital of labor cost and save more rice seeds. Weakness was i.e. transplant rice seedling machine was rather expensive and must prepare sufficient rice seedlings for transplanting. Opportunities included the use of transplant rice seedling machine in the country seemed to be in high demand, creating new occupations i.e. sowing seed and transplanting hired labor. Threat composed of unavailability of up-to-date information and lack of good management of farmers' rice patch. (5) Problems discovered were farmers did not have knowledge and understanding in the use of transplant rice seedling machine, post-sale service was not good enough, and lack of source of low-interest loan. To solve the problems, organizations from both public and private sector were suggested to identify extension guidelines i.e. training to provide knowledge covering all aspects to farmers. At the same time, the private company must provide sufficient spare parts in accordance with the needs. Suggestions were active support on the rice seed producer group and then set up a loan fund for production in rice seed production.

Keywords: Decision making, Use of transplant rice seedling machine for Rice Seed Production, Rice Seed Center, Phrae Province